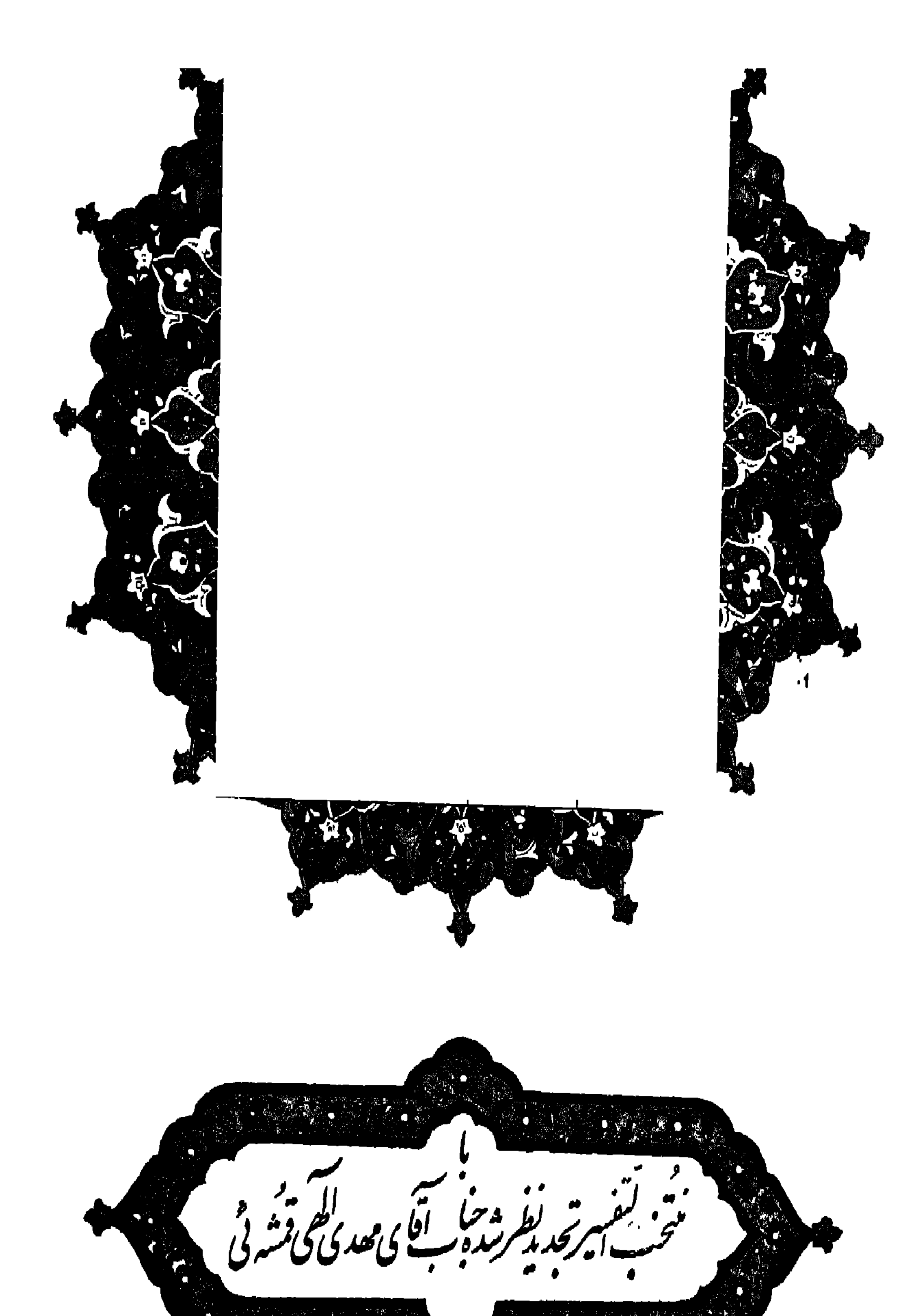
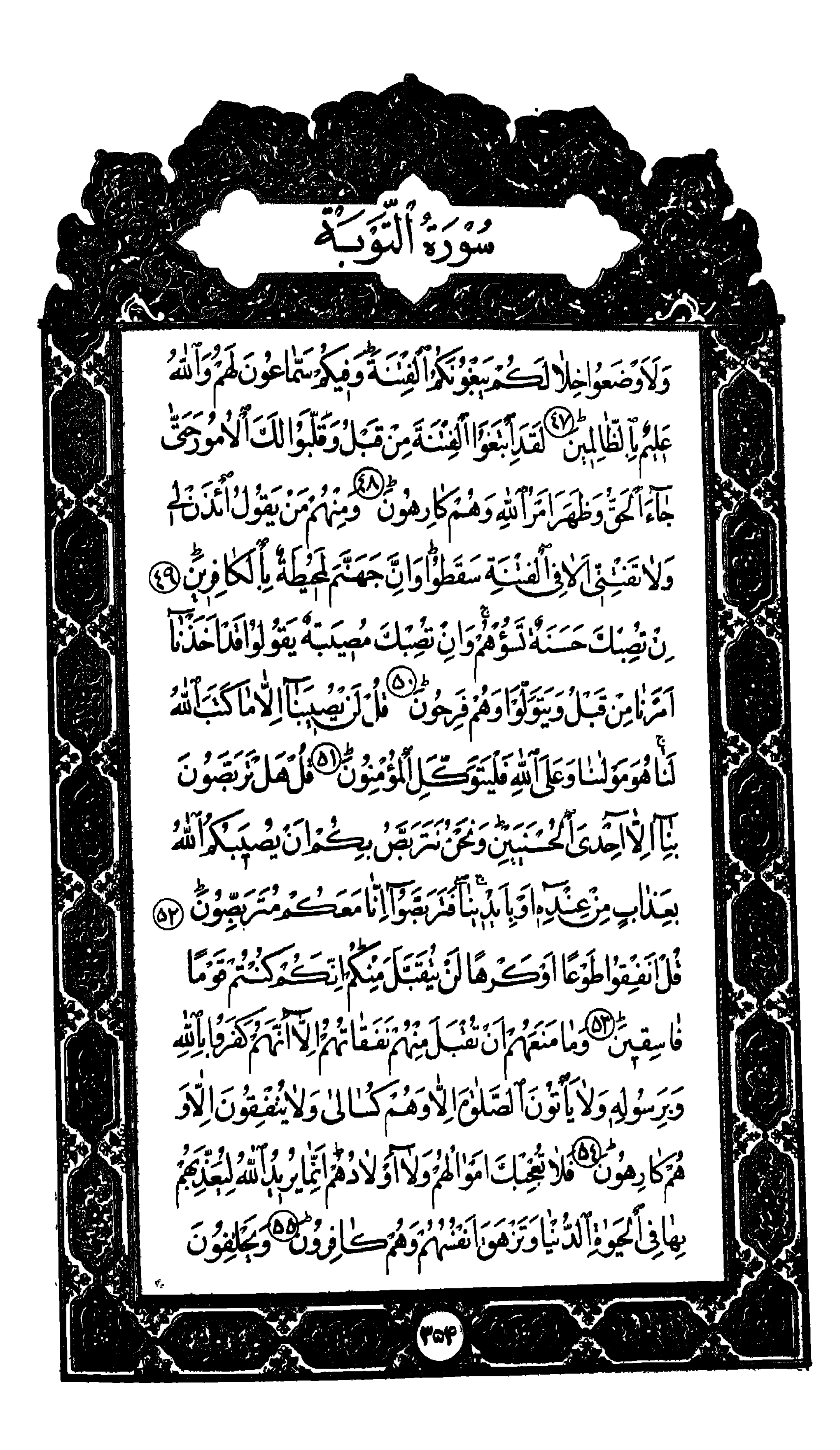
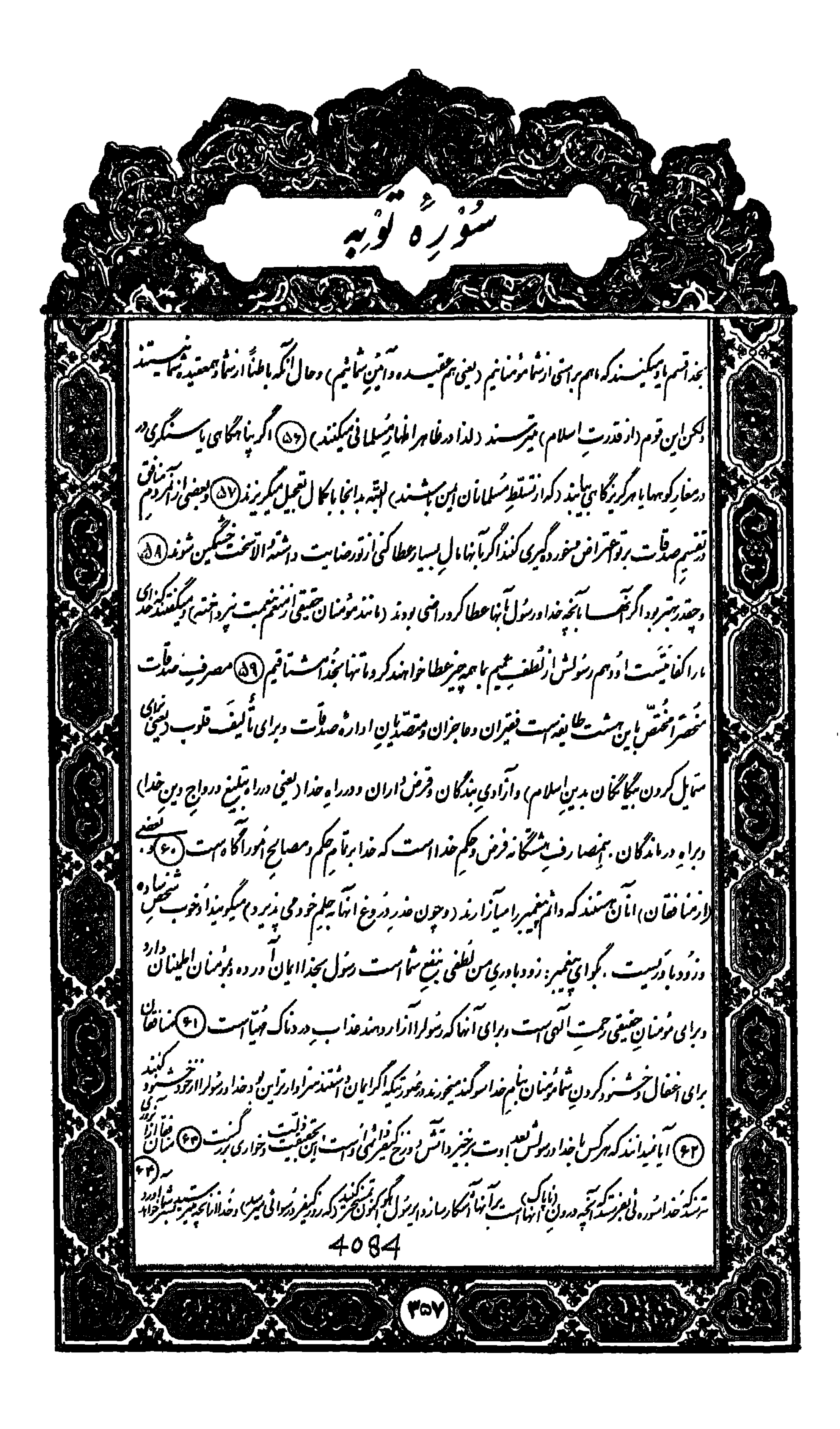

منتخب التفسیر تجدید نظر شده با جناب آقای مهدی الهی قمشه ئی

البته (خداوند او را یاری خواهد کرد چنانکه) هنگامیکه کافران پیغمبر را از مکه بیرون کردند خدا یاریش کرد (بر در غار کوه
پرده عنکبوتان و آشیانه کبوتران گماشت تا دشمنان که بعزم کشتنش آمده بودند او را نیافتند) آنگاه یکی از آن دو تن که در غار بودند
(یعنی رسول) برفیق و همسفر خود (ابوبکر که پریشان و مضطرب بود) گفت مترس که خدا با ماست آنزمان خدا وقار و آرامش
خاطر باو فرستاد و او را بسپاه و لشگرهای غیبی خود که شما آنها را ندیده اید مدد فرمود و ندای کافران را پست گردانید و ندای خدا (دعوت
اسلام) را بمقام بلند داد که خدا را بر هر چیز کمال قدرت و دانائیست (۴۰) برای جنگ با کافران سبکبار و مجهز بیرون شوید
(با فوج پیاده و سوار آسان یا مشکل) و در راه خدا با مال و جان جهاد کنید. اینکار شما را بسی بهتر خواهد بود اگر مردمی با فکر و دانش باشید
(۴۱) ای رسول اگر این مردم را برای منفعت آنی و فوری و سفر کوتاه تفریحی دعوت کنی البته ترا پیروی خواهند کرد لکن از سفری که
مشقتی دارد دوری میجویند و بزودی بخدا سوگند میخورند که اگر توانائی داشتیم همانا برای سفر آماده میشدیم. اینان (از فرمان تو بتعلل و دروغ سر می پیچند)
خود را بدست هلاکت میسپارند و خدا میداند که آنها بحقیقت دروغ میگویند (۴۲) ای رسول خدا از تو ببخشاید چرا (از مهربانی برآنها)
پیش از آنکه دروغگو از راستگو بر تو معلوم شود بآنها اجازه دادی؟ بهتر آن بود که رخصت ترک جهاد ندهی تا آنکه بر راستی ایمان آورده از آنکه دروغ میگوید (۴۳)
امتحان کنی (بدانکه) مسلمانانیکه بحقیقت بخدا و روز قیامت ایمان دارند از تو رخصت ترک جهاد نخواهند کرد (بلکه با فرمان جنگ دهی
با کمال اشتیاق بامر تو بجنگ مبادرت نمایند) تا با مال و جان خود در راه خدا جهاد کنند و خدا باحوال متقیان آگاه است (۴۴) تنها آنها که
ایمان بخدا و روز قیامت نیاورده و دلهاشان در شک و ریب است از تو اجازه معافی از جهاد میخواهند و آن منافقان پیوسته در تیرگی شک و تردید
خواهند ماند (۴۵) اگر آنان قصد سفر جهاد داشتند درست مهیای آن میشدند لکن خدا هم از توفیق دادن و برانگیختن آنها برای جهاد کراهت داشت (زیرا از سعادت آن
بزرگ) آنها را باز داشت و حکم شد که (ای بی لیاقتان) شما هم با معذوران جای خود در خانه بنشینید (۴۶) اگر منافقان در میان شما مؤمنان برای جهاد بیرون میآمدند

جز خیانت و مکر در سپاه شما چیزی نمی‌افزودند و هر چه می‌توانستند در کار شما اخلال و خرابی میکردند و از هر سو در جستجوی فتنه بر می‌آمدند و هم
در میان لشکر شما از آنان جاسوسهائی وجود دارد و خدا باحوال ظالمان دانا است (۴۷) از این پیش در جنگ خندق و احد هم آنان در
صدد فتنه‌گری و انهدام اسلام بودند و کارها را بر تو (ای رسول) برعکس مینمودند تا آنگاه که حق روی آورد و امر خدا آشکار گردید (یعنی
اسلام را فتح نصیب فرمود) در صورتیکه آنها (از فتوحات اسلام) کمال کراهت را داشتند (۴۸) و برخی گویند از آنها (مردم منافق) که
ما را در جهاد اجازه معافی ده و ما را در آتش فتنه میفکن. آگاه باش که آنها خود بفتنه در افتادند و دوزخ همانا بآن کافران احاطه خواهد داشت (۴۹)
اگر ترا حادثه خوش نصیب شود سخت بر آنها ناگوار آید و اگر ترا از جهاد زحمتی و رنجی پیش آید (خوشحال شده) گویند ما در کار خود نیک پیش بینی
کردیم (که بجنگ نرفتیم) و آنها از دین روگردانند در حالی که شادمانند (۵۰) بگو (ای رسول) هرگز جز آنچه خدا خواسته بما نخواهد رسید
او است مولای ما (و خیرخواه مولائی است) و البته اهل ایمان در هر حال بر خدا توکل خواهند کرد (۵۱) بگو (ای پیغمبر) که شما
منافقان جز یکی از دو نیکوئی (بهشت یا فتح) چیزی میتوانید بر ما انتظار برید؟ ولی ما درباره شما منتظریم که از جانب
خدا بعذاب سخت گرفتار شوید (بدوزخ عذاب ابد) یا بدست ما هلاک شوید بنابراین شما در انتظار باشید که ما هم منتظر کار
شما هستیم (۵۲) بگو (با آن منافقین) که شما هرچه انفاق کنید (مخارج جنگ و صرف تبلیغات مزورانه کنید) چه از روی میل
چه از روی کراهت هرگز از شما پذیرفته نخواهد شد (زیرا کار شما خودنمائیست) شما مردمی بوده (و هستید) که سخت بفسق خو گرفته اید
(۵۳) و هیچ مانعی از قبول نفقات آنها نبود جز آنکه آنها بخدا و رسول کافر بودند و نماز نیایند جز بحال اکراه و کسالت و انفاق نکنند جز آنکه
سخت کراهت دارند (۵۴) مبادا تو از کثرت اموال و اولاد آنها در شگفت آئی (که آن چیزی نیست) خدا میخواهد آنها را بمال و فرزند در زندگانی دنیا
بعذاب افکند و ساعت مرگ نیز جان آنها را بگیرد در حالیکه (از فرط علاقه و محبت دنیا) کافر جان بسپارند (۵۵) و آنها برای آنکه نفاق خود را پنهان کنند دائم

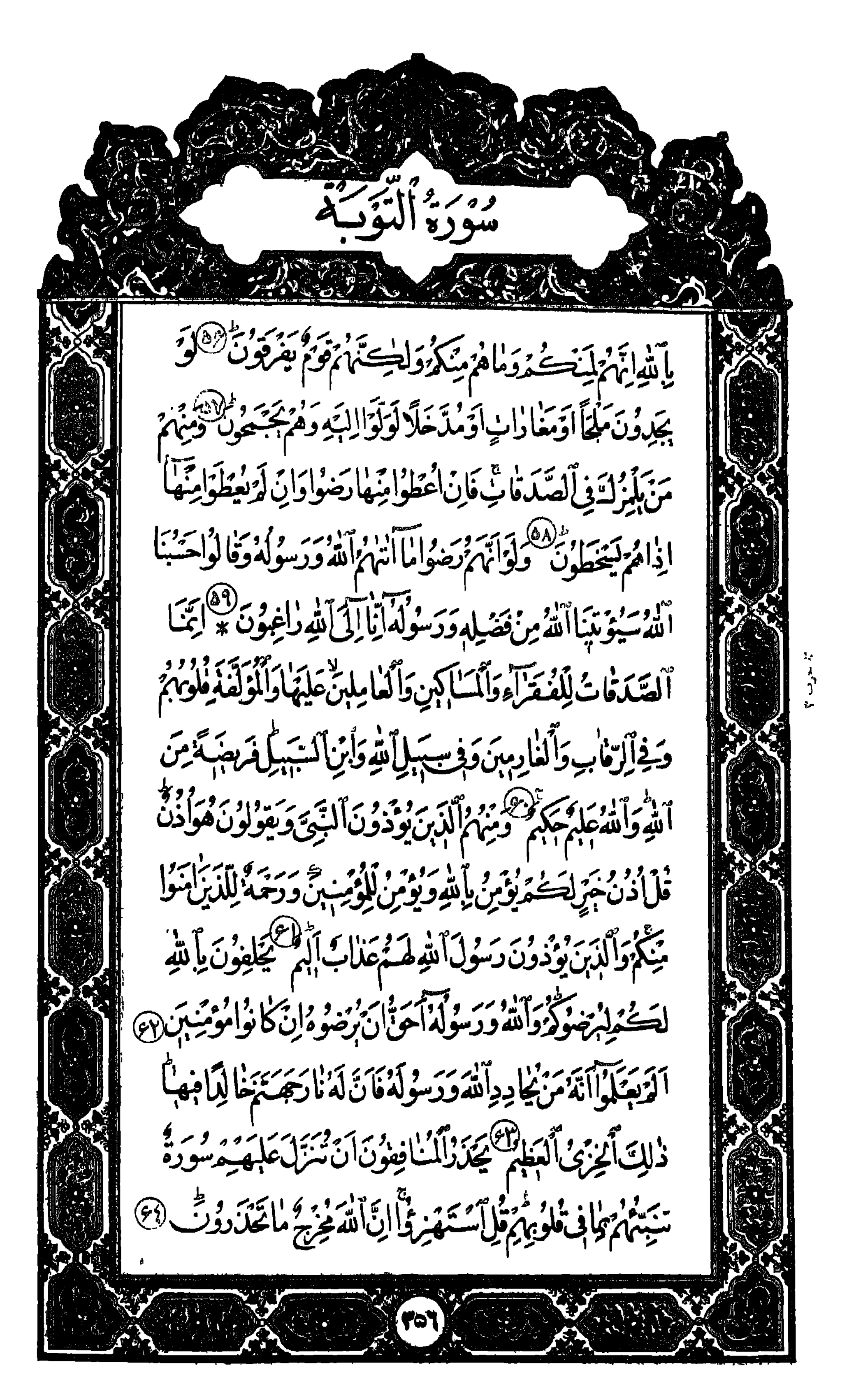

وَلَاَوْضَعُوْا خِلٰلَكُمْ يَبْغُوْنَكُمُ الْفِتْنَةَ ۚ وَفِيْكُمْ سَمّٰعُوْنَ لَهُمْ ۗ وَاللّٰهُ
عَلِيْمٌۢ بِالظّٰلِمِيْنَ ﴿٤٧﴾ لَقَدِ ابْتَغَوُا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوْا لَكَ الْاُمُوْرَ حَتّٰى
جَآءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ اَمْرُ اللّٰهِ وَهُمْ كٰرِهُوْنَ ﴿٤٨﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ يَّقُوْلُ ائْذَنْ لِّيْ
وَلَا تَفْتِنِّيْ ۗ اَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوْا ۗ وَاِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيْطَةٌۢ بِالْكٰفِرِيْنَ ﴿٤٩﴾
اِنْ تُصِبْكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ ۚ وَاِنْ تُصِبْكَ مُصِيْبَةٌ يَّقُوْلُوْا قَدْ اَخَذْنَآ
اَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَّهُمْ فَرِحُوْنَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَّنْ يُّصِيْبَنَآ اِلَّا مَا كَتَبَ اللّٰهُ
لَنَا ۚ هُوَ مَوْلٰىنَا ۚ وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُوْنَ ﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُوْنَ
بِنَآ اِلَّآ اِحْدَى الْحُسْنَيَيْنِ ۗ وَنَحْنُ نَتَرَبَّصُ بِكُمْ اَنْ يُّصِيْبَكُمُ اللّٰهُ
بِعَذَابٍ مِّنْ عِنْدِهٖٓ اَوْ بِاَيْدِيْنَا ۖ فَتَرَبَّصُوْٓا اِنَّا مَعَكُمْ مُّتَرَبِّصُوْنَ ﴿٥٢﴾
قُلْ اَنْفِقُوْا طَوْعًا اَوْ كَرْهًا لَّنْ يُّتَقَبَّلَ مِنْكُمْ ۗ اِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا
فٰسِقِيْنَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ اَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقٰتُهُمْ اِلَّآ اَنَّهُمْ كَفَرُوْا بِاللّٰهِ
وَبِرَسُوْلِهٖ وَلَا يَاْتُوْنَ الصَّلٰوةَ اِلَّا وَهُمْ كُسَالٰى وَلَا يُنْفِقُوْنَ اِلَّا وَ
هُمْ كٰرِهُوْنَ ﴿٥٤﴾ فَلَا تُعْجِبْكَ اَمْوَالُهُمْ وَلَآ اَوْلَادُهُمْ ۗ اِنَّمَا يُرِيْدُ اللّٰهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
بِهَا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ اَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كٰفِرُوْنَ ﴿٥٥﴾ وَيَحْلِفُوْنَ

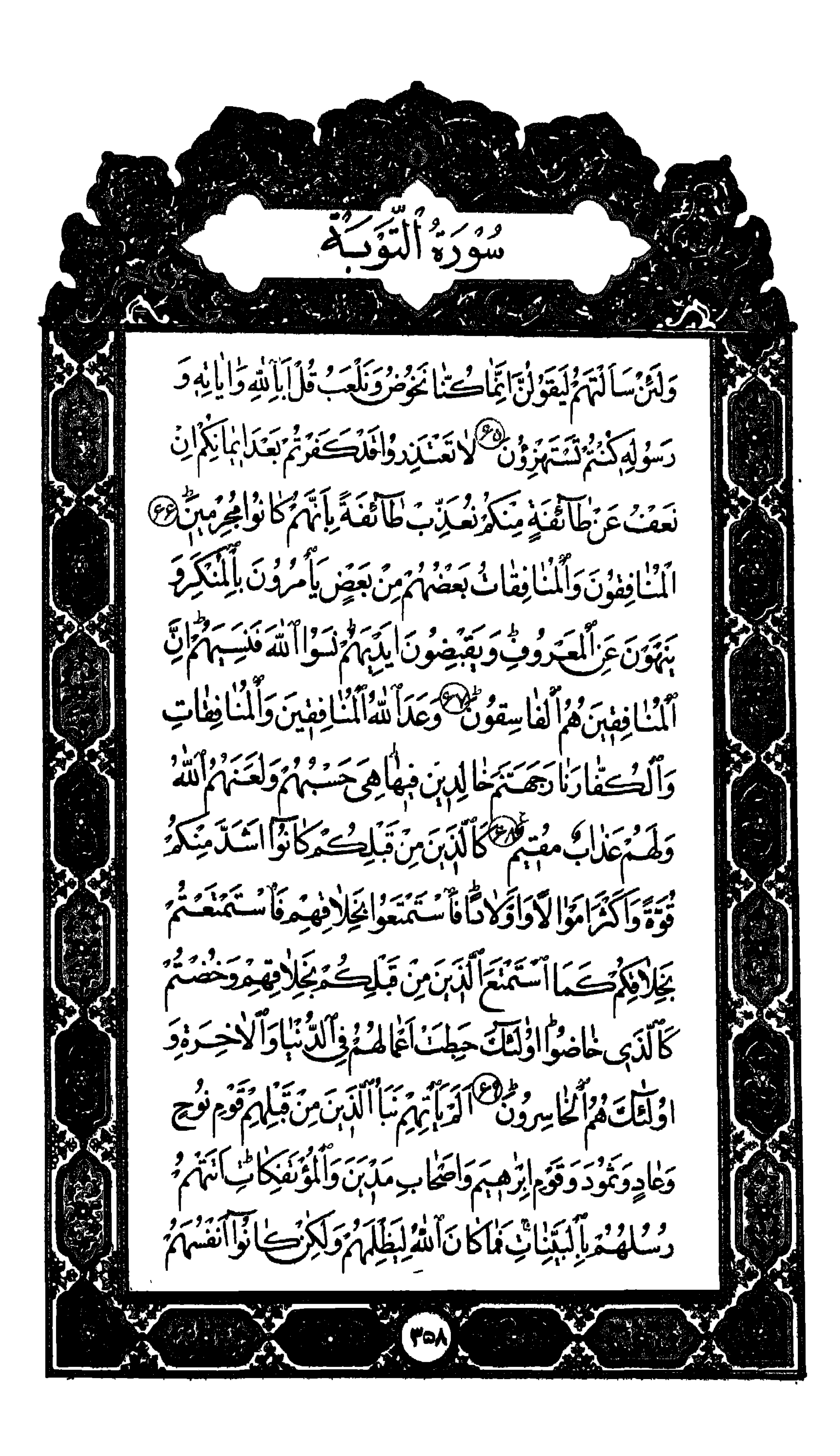
و بخدا قسم یاد میکنند که ما هم براستی از شما مؤمنانیم (یعنی هم عقیده و هم آیین شماییم) و حال آنکه باطناً از شما و هم عقیده شما نیستند
ولکن این قوم (از قدرت اسلام) میترسند (لذا در ظاهر اظهار مسلمانی میکنند) (۵۶) اگر پناهگاهی یا سنگری در
در مغاره کوهها یا هر گریزگاهی بیابند (که از تسلط مسلمانان ایمن باشند) البته بدانجا با کمال تعجیل میگریزند (۵۷) و بعضی از آن مردم منافق
در تقسیم صدقات بر تو اعتراض و خرده گیری کنند اگر به آنها مال بسیار عطا کنی از تو رضایت داشته و الا سخت خشمگین شوند (۵۸)
و چقدر بهتر بود اگر آنها بآنچه خدا و رسول به آنها عطا کرد راضی بودند (مانند مؤمنان حقیقی از منعم به نعمت نپرداختند) و میگفتند که خدای
ما را کفایت است او و هم رسولش از لطف عمیم با همه چیز عطا خواهند کرد و ما تنها بخدا مشتاقیم (۵۹) مصرف صدقات
منحصر و مختص باین هشت طایفه است فقیران و عاجزان و متصدیان اداره صدقات و برای تألیف قلوب (یعنی برای
متمایل کردن بیگانگان بدین اسلام) و آزادی بندگان و قرض داران و در راه خدا (یعنی در راه تبلیغ و رواج دین خدا)
و براه درماندگان. این مصارف هشتگانه فرض و حکم خداست که خدا بر تمام حکم و مصالح امور آگاه است (۶۰) و بعضی
(از منافقان) آنان هستند که دائم پیغمبر را میآزارند (و چون عذر دروغ آنها به حلم خود می پذیرد) میگویند او خوب شخص ساده
و زود باوریست. بگو ای پیغمبر: زود باوری من لطفی بنفع شماست رسول بخدا ایمان آورده و بمؤمنان اطمینان دارد
و برای مؤمنان حقیقی رحمت الهی است و برای آنها که رسول را آزار دهند عذاب دردناک مهیاست (۶۱) منافقان
برای اغفال و خشنود کردن شما مؤمنان بنام خدا سوگند میخورند در صورتیکه اگر ایمان داشتند سزاوارتر این بود خدا و رسول را از خود خشنود کنند
(۶۲) آیا ندانند که هر کس با خدا و رسولش بعداوت برخیزد آتش دوزخ کیفر ابدی اوست این بحقیقت ذلت و خواری بزرگیست (۶۳) منافقان از آن
(۶۴) ترسند که خدا سوره ای بفرستد که آنچه درون (ناپاک) آنهاست بر آنها آشکار سازد ای رسول بگو اکنون تمسخر کنید (که روز کیفر در رسوائی رسید) و خدا آنچه بترسید البته آشکار خواهد

4084

بِاللّٰهِ إِنَّهُمْ لَمِنكُمْ وَمَا هُم مِّنكُمْ وَلٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوْ
يَجِدُونَ مَلْجَأً أَوْ مَغَارَاتٍ أَوْ مُدَّخَلًا لَّوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُم
مَّن يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِن لَّمْ يُعْطَوْا مِنْهَا
إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللّٰهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا
اللّٰهُ سَيُؤْتِينَا اللّٰهُ مِن فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللّٰهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾ * إِنَّمَا
الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ
وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ
اللّٰهِ وَاللّٰهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمُ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ
قُلْ أُذُنُ خَيْرٍ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللّٰهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ آمَنُوا
مِنكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللّٰهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾ يَحْلِفُونَ بِاللّٰهِ
لَكُمْ لِيُرْضُوكُمْ وَاللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَن يُرْضُوهُ إِن كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٢﴾
أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَن يُحَادِدِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
ذٰلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٣﴾ يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَن تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ
تُنَبِّئُهُم بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهْزِئُوا إِنَّ اللّٰهَ مُخْرِجٌ مَّا تَحْذَرُونَ ﴿٦٤﴾

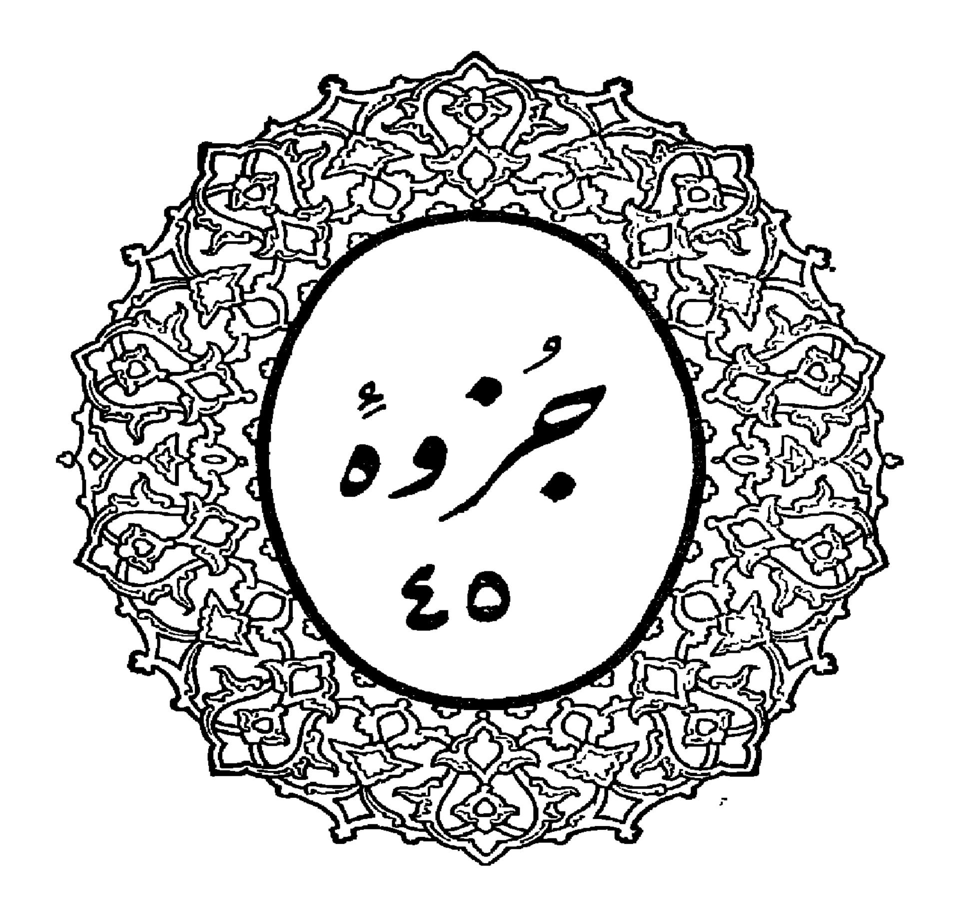
و اگر از آنها بپرسند که چرا تمسخر و استهزاء میکنید پاسخ دهند که ما بمزاح و مطایبه سخن راندیم ای رسول بگو با آنها
آیا با خدا و آیات خدا و رسول خدا تمسخر میکنید ؟! (۶۵) عذر نیاورید که عذرتان بحقیقت پذیرفته نیست
که شما بعد از ایمان کافر شدید اگر از برخی نادانان و ساده لوحان شما در گذریم گروهی (فتنه گر) را
نیز عذاب خواهیم کرد که مردمی بسیار زشتکارید (۶۶) مردان و زنان منافق از یکدیگر و طرفدار یکدیگرند
دست از نیکی کشیده و مردم را بکار بد وادار و از کار نیکو منع میکنند و چون خدا را فراموش کردند
خدا نیز آنها را فراموش کرد (یعنی به خود واگذاشت تا از هر سعادت محروم شوند) که در حقیقت
بدترین زشتکاران همان منافقانند (۶۷) خدا مرد و زن از منافقان و کافران را وعده آتش دوزخ
و خلود در آن داده همان دوزخ کیفر آنها کافی است و خدا آنها را لعن کرده و بعذاب ابدی مبتلا کند
(۶۸) شما هم مانند آنهائی که پیش از شما بودند در صورتیکه پیشینیان از شما قوی تر و مال و اولادشان
بیشتر بود بمتاع فانی دنیا دو روزی مانند شما متمتع بودند اکنون هم که نوبت بشما رسید از هلاک آنها فراموش
کرده بتمتع دنیا بسهم خود مانند آنها سرگرم شدید شما هم در شهوات دنیا مانند آنها فرو رفتید
آنان هستند که اعمالشان در دنیا و آخرت نابود و باطل گشت و هم آنان بحقیقت زیانکاران
عالمند (۶۹) آیا اخبار پیشینیان مانند قوم نوح و عاد و ثمود و قوم ابراهیم و اهل مدین و مؤتفکات
(یعنی قوم شعیب و لوط بآنها نرسید) که رسولان الهی آیات و معجزات آشکار برآنها آوردند و
آنها نپذیرفتند و هلاک شدند آری؟ خدا هیچ ستمی بر آنها نکرد بلکه آنها خود در حق خویش

وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَ
رَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ٦٥ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِن
نَّعْفُ عَن طَائِفَةٍ مِّنكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ٦٦
الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُم مِّن بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنكَرِ وَ
يَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ
الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ٦٧ وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ
وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ
وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ٦٨ كَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنكُمْ
قُوَّةً وَأَكْثَرَ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُم
بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِن قَبْلِكُم بِخَلَاقِهِمْ وَخُضْتُمْ
كَالَّذِي خَاضُوا أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ
أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ٦٩ أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ
وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَتْهُمْ
رُسُلُهُم بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَٰكِن كَانُوا أَنفُسَهُمْ

يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ
وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾
وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ
أَكْبَرُ ذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ
وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَحْلِفُونَ
بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ
وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ
فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبْهُمُ اللَّهُ عَذَابًا
أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾
وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ
الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾
فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا

اخگر
نشریه و چاپخانه
نشانی تلگرافی : تهران - اخگر
نشانی پستی : میدان ژاله خیابان بهزادی تلفن ۳۷۵۸۸